

ฝึกปัญญา

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๓

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันปีใหม่จะพูดเรื่องดี ๆ เรื่องดี ๆ เลยละ มันก็มีนิดหน่อย มันมีนิดหน่อยที่จะต้องแก้ ปัญหาอีกปมหนึ่ง แต่เอาตรงนี้ก่อน อันนี้น่าเห็นใจมาก เพราะเขาเข้าไปในเว็บแล้วไอ้เนียลูกศิษย์เอา มาให้ กระผมเป็นศิษย์แดนไกลที่แอบปฏิบัติ ได้ฟังธรรมคำสอนหลวงพ่อดาวนัโหลดจาก เว็บไซด์เห็นไหม ศิษย์แดนไกล มันเขียนมาฟังแล้วน่าสงสาร เราจะพูดแต่เรื่องดี ๆ เอาเลยนะ

ถาม : ผมมีแนวทางปฏิบัติดังนี้ ผมปฏิบัติสมาธิโดยภาวนาพุทโธ ผมทำแต่ครั้งทำไม่มาก ประมาณ ๕-๑๕ นาที จะทำโดยภาวนาไปเรื่อย ๆ ไม่ได้กำหนดเวลาตายตัวบางครั้งก็นั่งทำเป็นรูปแบบ บางครั้งก็ภาวนาขึ้นมาเลยโดยไม่ต้องนั่งสมาธิ เช่นขับรถ นั่งหรือยืน ทำงานไปภาวนาไปก็มี แต่ไม่ได้ไปรบกวนงาน ทำในเฉพาะที่เห็นว่าขณะที่จิตมีความสงบ สุขสงบดี ผลที่ได้มีความสุข สงบมาก โดยเฉพาะตอนที่อยู่ในสมาธิ และตอนออกจากสมาธิใหม่ ๆ จิตจะทรงความสุขสงบได้ ประมาณ ๕ นาที จากนั้นจิตจะลดระดับความสุขลงมา สุขลงไปสู่สุขน้อย ๆ หากไม่มีอารมณ์ หรือ ไม่มีใครมารบกวนจะทรงสุขน้อย ๆ ได้ตลอดไป จิตทรงความสุขสงบนี้ บางวันมีได้ตลอดทั้งวัน บางวันมีมาก บางวันมีน้อย ตรงนี้ผมไม่ได้ซีเรียอะไร ได้ฟังหลวงพ่อดาวนัโหลดว่าจิตมีความสงบแล้วก็ให้ออก ด้านปัญญา ไม่ควรสุขทิ้งโดยเปล่าประโยชน์ ผมจึงมีปัญหาเรียนถามหลวงพ่อดาวนัโหลดว่า ปัญหาหนึ่ง-สองปัญหานี้ เดี่ยวจะแก้ปัญหาค่อยไป

ตอบ : นี่จะพูดตรงนี้ว่าเป็นความดีก่อน เห็นไหมในการภาวนาเวลาจิตมันมีความสุขสงบ มันรู้โดยตัวของมันเองเห็นไหม สุขได้ทั้งวันก็ได้ สุขมาก สุขน้อยก็ได้ เนียสุข สุขทรงตัวได้ ทั้งวันเลย นี่ใจเราเห็นความสุขที่เราภาวนากัน เนียความสงบสุข ถ้าจิตมันสงบ มันมีความสุขของมันในตัวของมันอยู่แล้วนะ ถ้ามีความสุขสงบเรารู้ของเรานะ

ถ้าเรารู้ของเรา เราก็ต้องมีจุดยืนของเรา เราทำกันเพื่ออะไรละ เพื่อความสงบสุขใช่ไหม มีคน ไปถามหลวงตาบ่อยมาก ว่านิพพานเป็นอย่างไร วิมุตติสุข วิมุตติสุข สุขโดยไม่มีเวทนามันเป็น

อย่างไร เราคาดกันไม่ได้ เราก็คิดอย่างนั้นเหมือนกันพระบวชใหม่ ๆ จะบอกประจำเลย บอกว่าใคร ภาวนาได้แล้วจะเหมือนหนังจิ้งมะ จะเหาะเหินเดินฟ้าได้เหมือนมีฤทธิ์ปาฏิหาริย์ เหมือนหนังจิ้งมะ

แล้วพอปฏิบัติไปมันเป็นอย่างนั้นไหมล่ะ มันไม่เป็นอย่างนั้นหรอก สิ่งที่เป็นหนังจิ้งมะมันเป็นอกุศล มันเป็นฉันทโลภี ถ้าเป็นอย่างนั้นนะ ถ้าเป็นแบบหนังจิ้งมะ มันต้องมีได้แล้วเสื่อม ตัวเขาเหาะเหินเดินฟ้ามีได้ก็เสื่อมได้ ถ้ามีได้เสื่อมได้ ถ้าเราไม่มี คุณเราบอกว่า พ้นจากมาร เวลาพ้นจากมาร ไม่มีร่องรอย มันพ้นไปหมดเลย ไม่มีร่องรอยให้มารได้เห็นเลย

นี่การที่มันจะเหาะเหินเดินฟ้าได้ มันเหาะเหินเดินฟ้าด้วยอะไร ด้วยจิตมีกำลังของมันใช่ไหม ถ้าจิตมีกำลังของมัน มันมีได้มันก็เสื่อมได้ อะไรก็แล้วแต่ ที่มันมีขึ้นมาได้ก็เสื่อมได้ พอมีได้ก็เสื่อมได้เนี่ยบอกวิมุตติสุขมันเป็นอย่างไร สุขที่ไม่มีเวทนา สุขที่ไม่มีขันธมันเป็นอย่างไร ทุกคนไม่สามารถสุขแบบวิมุตติสุข สุขมาก ๆ สุขอย่างไร

เราจะย้อนกลับมาที่สงบนี้ไง ถ้าสุขสงบใครเป็นคนรู้ว่าสงบอย่างไร จิตใจที่สุขสงบมันสุขสงบมากขนาดไหน แล้วอะไรเป็นเครื่องยืนยันล่ะ แต่บอกว่าสงบ มันมีความสงบของเขานะ บอกว่าทรัพย์ที่เป็นทางโลกนะ ทางหนึ่งเป็นทรัพย์สมบัติทางโลก กับทรัพย์ในหัวใจมันแตกต่างกัน

นี่ด้วยจินตนาการของเรา ด้วยการคาดหมายของเรา...ว่าเรามีทรัพย์แล้ว เราต้อง โอ้โฮ... ทรัพย์ทางโลกใช่ไหม ตัวเลขมีมากมาย แก้วแหวนเงินทองมีมหาศาลเลย ทรัพย์สมบัติมีมากมายมหาศาลเลย คนนี้มีศักยภาพมาก ฉะนั้นคนมีความสุขก็ต้องเหาะเหินเดินฟ้า มันไม่ใช่ ความสุขสงบมันสุขสงบจากหัวใจ

อริยทรัพย์ ทรัพย์จากภายในคาดไม่ถึง คาดไม่ได้ ฉะนั้นจิตเนี่ย การเวียนว่ายตายเกิดของจิตมันมาในวัฏฏะมา คุณดูช่างจิตรกรรมฝาผนังที่เขาเขียน สวรรค์ นรก เขาเขียนได้หมดเลย เพราะจิตมันเคยผ่านไง มันมีข้อมูลของมัน มันจินตนาการได้ ในวัฏฏะเนี่ยเราจินตนาการได้หมดเลย ตั้งแต่พรหมลงมา

แต่โสดาบัน สกิทาคา อนาคา อรหัตต์ ใครจินตนาการได้ พอจินตนาการไม่ได้ก็ว่าง ๆ ว่าง ๆ ในโอง ในไหก็ว่าง ว่างในโอง ในไห ว่างในอวกาศไง เนี่ยเพราะคนไม่รู้ไม่เห็น ถ้าคนรู้เห็นความว่างที่ไม่มีเจ้าของ ความว่างที่มีมันจะว่างอย่างไร ทีนี้ถ้าพูดถึงความสุขอย่างนี้นะ เราบอกว่าเนี่ยโดยถ้าเราเป็นสามัญสำนึก ถ้าเราประพฤติปฏิบัติแล้วพระพุทธเจ้าสอน ความสุขสงบสิ่งใดเท่ากับจิตสงบไม่มี สุขใดในโลกนี้เท่ากับใจสงบไม่มี

แล้วพอใจมันสงบแล้วมันมีความสุขของมัน ถ้ามีความสุขของมันเห็นไหม...เนี่ยมีคุณค่ามาก แล้ว คุณใช้เวลาเราทุกข์ขึ้นมาเนี่ย เราวิ่งเดินแผ่นกระโดดเพราะเหตุใด เพราะจิตมันฟุ้งซ่าน เพราะมันจินตนาการ เพราะมันแสวงหา เตือนรื้อนไปหมดเลย แล้วนี่มันทำจิตมันสงบแล้ว ไม่รบกวนหน้าที่การงาน

เวลาไม่ได้ไปรบกวนการงาน โดยเฉพาะหน้าที่ขณะที่จิตมีความสงบดี คนทำเนี่ย คนทำถ้ามันภาวนาเป็นสัมมาสมาธินะ มันไม่มีอะไรขัดแย้งหรือก่ชีวิตประจำวันก็ปกติหน้าที่การงานก็หน้าที่การงานเราก็อยู่กับงาน พอหมดจากงานเราก็ทำพุทธโธของเรา เราก็มีสติของเรา งานก็ไม่เสีย สมาธิปัญญาของเราก็ไม่เสีย ทุกอย่างก็ไม่เสีย อยู่ได้ปกติ

มันจะมีอะไรแปลกไปกว่านี้อีกละ มันไม่มีอะไรแปลกไปกว่านี้เลย เนี่ย...ความสุข ความสงบอย่างนี้ถูกต้อง นี่ความถูกต้องแล้ว ทีนี้ด้วยคนเรามันมีความต้องการ พอมีความต้องการเห็นไหม มีความต้องการที่ว่ามามากกว่านั้นเพราะอะไร เพราะความสงบเห็นไหม สมาธิเกิดปัญญาไม่ได้ แล้วสมาธิมันเสื่อมได้

ความเสื่อมเห็นไหม คุณใช้เวลาในฤดูกาลต่าง ๆ มันก็แปรปรวนตลอดเวลา จิตของคน ความคิดของคนมันก็แปรปรวนตลอดเวลา สิ่งที่เราได้เสพ ได้สัมผัสบ่อยครั้งเข้ามันจิตมันสนิท มันจิตซัดมันก็ไม่ดูดดื่ม พอมันไม่ดูดดื่มขึ้นมา เนี่ย...มันไม่คงที่ เพราะสิ่งนี้มันยังเป็นอนิจจังอยู่ นี่เป็นอนิจจังอยู่ เนี่ย...เราทำไม่ได้ แค่นี้ก็เป็นฐานของความสุขพอสมควรอยู่แล้ว

แต่ถ้าจะให้มันเป็นความจริงขึ้นมา เราต้องออกใช้ปัญญา นี่ออกใช้ปัญญามันก็เหมือนพ่อแม่ พ่อแม่เวลาเห็นลูกใช้ไหมก็ต้องการให้ลูกยืนได้ ทรงตัวได้ ในชีวิตประจำวันของเขา ในความเป็นอยู่ของเขา นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันออกใช้ปัญญา ออกใช้ปัญญาแล้ว...

ถ้าวิปัสสนาญาณเข้าไป มันแก้ไขกิเลสเข้าไป มันจะทรงตัว มันจะเป็นเป็นอนุปปิยธรรม พอมันเป็นอนุปปิยธรรม คือเรามีเป้าหมายสิ่งที่แปรปรวนกับสิ่งที่ไม่แปรปรวน ถ้าเป็นอนุปปิยธรรมมันจะไม่แปรปรวน แล้วไม่ต้องรักษา มันคงที่ตายตัวเลย ถ้าคงที่ตายตัวการคงที่ตายตัวมันเกิดจากการกระทำของเราขึ้นไป จิตนี้สิ่งที่เป็นามธรรมนี้

คุณมีความสุข ความทุกข์ อารมณ์ที่บีบคั้นใจเรามันก็เป็นนามธรรม มันเป็นามธรรมแท้ ๆ เลย ทำไมเราสลัดมันไม่ได้ละ อะไรที่มันฝังจิตฝังใจ มันจะเกิดบ่อย ๆ แล้วบีบคั้นใจบ่อย ๆ เลย ทั้ง ๆ ที่เป็นนามธรรม ทำไมเราสลัดมันไม่ได้ นี่สิ่งที่เป็นามธรรมที่มันแปรปรวนใจ พอมันแปรปรวนสมาธิเนี่ยเวลามันเกิดขึ้นมาแล้ว มันก็แปรปรวนเหมือนกัน พอแปรปรวนเหมือนกัน เราก็รักษาไว้ด้วย

สติปัญญาที่ดีขึ้น มันก็มีความสุขสงบอย่างนี้ตลอดไป

แต่เรามันต้องมีความผิดพลาด คนเรานะคูลี อย่างร่างกายเรามันต้องชราภาพเป็นธรรมดา สรรพสิ่งนี้เป็นธรรมดาอยู่แล้ว บอกว่า...มันมีโอกาสนะ ถ้าจิตมันสงบแล้วนี่ มันมีโอกาสนะที่จะใช้โลกุตรปัญญา คือการฝึกให้เกิดปัญญาขึ้นมา นี่เราถึงบอกว่า ได้ฟังหลวงพ่อบอกว่าจิตมีความสุขสงบแล้วก็ให้ออกด้านปัญญา ไม่ควรสุขทิ้งไปโดยเปล่าประโยชน์ ผมจึงมีปัญหาเรียนถามหลวงพ่อบอกว่า

ถาม : หนึ่ง การเดินปัญญานั้นไม่จำเป็นต้องให้จิตเป็นอัปปนาก่อนแล้วค่อยออกปัญญาใช้หรือไม่ครับ เพราะคาเคาเอาจากที่หลวงพ่อบอกว่าปัญญาอบรมสมาธิ และสมาธิอบรมปัญญา ผมจึงคิดว่าเมื่อจิตสงบในระดับหนึ่งก็ให้พิจารณาออกทางปัญญา หนึ่งนะเดี๋ยวสองต่อไป

ตอบ : เนียถูกต้อง การเดินออกทางปัญญานี้ ไม่ใช่ว่าถูกต้องตั้งแต่ตอนนี้นะ ถูกต้องมาตั้งแต่ทำสมาธิแล้ว ถ้าทำสมาธิถูกต้องขึ้นมา ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถ้าแสดงธรรมออกมาแล้ว จะไม่มีขัดแย้งกันเลย ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะไหลลื่นเป็นระดับ ๆ ๆ ขึ้นไปจนถึงที่สุดแห่งทุกข์เลย ไม่มีอะไรจะขัดแย้งกันเลย ถ้าเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่ถ้าเป็นธรรมของกิเลสโดยความเห็นของเรา มันจะขัดแย้งกันไปตลอดเลย แล้วทำไปไม่ได้โดยข้อเท็จจริง (โดยข้อเท็จจริงไว้ไปพูดทีหลัง เพราะมันเป็นสิ่งที่ไม่ดี เดียววันนี้วันปีใหม่) นี่ถ้าเดินทางปัญญานี้เห็นไหม เดินทางปัญญาทำข้อเท็จจริง เราจะพูดถึงคำว่าต้องให้จิตเข้าอัปปนาก่อนหรือเปล่า ตรงนี้เป็นประเด็น เป็นประเด็นที่ทำให้คนหลงผิด

ฉะนั้นถ้าจะเข้าอัปปนาก่อนเนี่ยนะ เราจะรอเมื่อไหร่จิตจะเข้าได้อัปปนาคะ ในความเห็นของเขา ความเห็นของเขาเขาก็พูดผิด พูดผิดตรงนี้ เราพุทธะ พุทธะ พุทธะเราพุทธะกัน พอจิตสงบแล้วค่อยออกปัญญาแล้วเมื่อไหร่ถึงได้วิปัสสนา แต่เวลาเขาบอกว่าต้องกำหนดดูไปเรื่อย ๆ จนจิตรู้ลักษณะหมดแล้ว ถึงลงอัปปนาแล้วปัญญาก็เกิดตอนนั้นเห็นไหม

คำพูดของเขาขัดแย้งกันเองในคำพูดของเขา คำพูดของเขาครั้งแรกก็เคยเห็นว่าการกำหนดพุทธะ พุทธะ พุทธะ พุทธะกว่าจิตจะสงบเมื่อไหร่จะได้วิปัสสนา คนที่กำหนดพุทธะนี้ สมณะนี่จะทิ้งชีวิตทิ้งไปเปล่า ๆ แต่เวลาเขาพูดเห็นไหม ถ้าจิตมันจะสงบ จิตมันจะเป็นโลกุตรปัญญาต้องลงอัปปนา ตรงนี้วางไว้ก่อนแล้วเดี๋ยวเราจะยกให้เห็นว่ามันขัดแย้งกันอย่างไร

แต่ถ้าเป็นความจริงนี่นะเป็นความจริง เพราะปัญญามันเริ่มต้น พระพุทธเจ้าอะ โอ้โฮ! สุกขยอจริง ๆ สุกขยอจริง ๆ ตรงเวลาที่ธรรมพระพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมขึ้นไป ยสะ มันมีบารมีมาอยู่แล้ว ยสะ

นะ พระยสะเห็นไหม มีบ้าน ๓ หลังเหมือนพระพุทธเจ้าเลย แล้วมันลูกชายคนเดียว แล้วจิตใจมันสร้างบุญญาธิการมาเหมือน...

หลวงตาบอกว่าผลไม้มันแก่ มันจะหลุดจากขั้วอยู่แล้ว คือบาร์มีมันเต็ม นี่นะพระพุทธเจ้าออกไปประพฤติปฏิบัตินะ ๖ ปี ๖ ปีพระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้ว เห็นไหม แล้วตรัสรู้แล้วเผยแผ่ธรรมมาแล้วมาเดินจงกรมอยู่ พระยสะเนี่ย ยสะอยู่ในบ้านนะ ที่นี้คือคร้อนหนอ ที่นี้วุ่นวายหนอ มีปราสาท ๓ หลัง มีทุกอย่างพร้อม สมบัติมหาศาลเลย ที่นี้ขัดข้องหนอ ที่นี้คือคร้อนหนอเห็นไหม

เพราะบาร์มีเต็มไง เดินออกมาบ่นมาเรื่อย หนีออกจากบ้านมาบ่น ที่นี้คือคร้อนหนอ มันอึดอัด อึดอัดใจ พระพุทธเจ้าเดินจงกรมอยู่นะ “ยสะ ที่นี้ไม่คือคร้อน ที่นี้สุขสงบ มา ยสะมา” พระพุทธเจ้าเทศน์ปั๊บเป็นโศดาบ้น พ่อแม่มีลูกคนเดียว โอ้โฮ ออกตามหาลูกไง พระพุทธเจ้าบังไว้ก่อนเห็นไหม เทศน์ครั้งที่สอง ยสะเป็นพระอรหันต์เลย

พระยสะเป็นพระอรหันต์ขึ้นมานะ แล้วเพื่อนนะมีเป็นหัวหน้า เป็นกลุ่มมีมาอีกสี่สิบเก้าอะไรเนี่ย ทั้งสี่สิบเก้า ทั้งยสะด้วย ทั้งปัญจวัคคีย์ ทั้งพระพุทธเจ้าเป็นหกสิบเอ็ด ภิกษุทั้งหลายเธอทั้งหมดพ้นบ่วงจากบ่วงที่เป็นโลก และบ่วงที่เป็นทิพย์ บ่วงที่เป็นโลกคือโลกธรรม ๘ คือสรรเสริญ นินทา อภัยใหญ่ อภัยโต บ่วงที่เป็นโลก ลาภ ยศ สรรเสริญ นินทาเนี่ยบ่วงที่เป็นโลก บ่วงที่เป็นทิพย์ บ่วงที่เป็นทิพย์นะ สวรรค์ พรหมนะ บ่วงที่เป็นทิพย์

เธอพ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและพ้นจากบ่วงที่เป็นทิพย์ เธอจงอย่าไปซ้อนทางกัน แยกทางกันไป เพราะโลกนี้เราร้อนนัก นี่พูดถึงพระพุทธเจ้าจะเทศน์สอนผู้มีบาร์มีเห็นไหม พอเทศน์ปั๊บอริยสังขันธ์เป็นพระอรหันต์เลย แต่เวลาพวกประชาชนทั่วไปไปเห็นไหม พระพุทธเจ้าไม่เทศน์อริยสังขันธ์ พระพุทธเจ้าไม่เคยเทศน์อริยสังขันธ์ อนุปฺพฬิกถาทั้งนั้นเลย เทศน์ระดับของท่านไง เตรียมความพร้อมไว้ พวกเราจี๋ทุกซ์ขี้ยาก จิตใจมันยัง... ฟรุ้งนี้จะเอาอะไรใช้ ฟรุ้งนี้จะเอาอะไรกิน ลูกที่จะใช้ง่ายจะใช้สอย มันไปติดนั้นหมดเห็นไหม เทศน์อริยสังขันธ์ไปนะ อริยสังขันธ์ไม่ได้ เงินทองกินได้

พระพุทธเจ้าถึงเทศน์ เทศน์เรื่องของการทานก่อน เรื่องของศีล พูดเทศน์จนจิตใจมันควรแก่การงาน พอควรแก่การงานในอริยสังขันธ์ พระพุทธเจ้าถึงเทศน์เรื่องอริยสังขันธ์ เพราะอริยสังขันธ์หมายถึง จิตมันพัฒนาการเข้ามาสู่อริยภูมิ อริยสังขันธ์ถ้าเป็นใหม่ ๆ โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผลขึ้นไปเลย

แต่ก่อนที่จะเข้าไปสู่อริยมรรคเห็นไหม จะเทศน์เรื่องของท่าน เรื่องของอะไร พระพุทธเจ้าไม่ได้เทศน์เรื่องอริยสังขันธ์ทั่ว ๆ ไปเห็นไหม ถึงว่าพระพุทธเจ้าเนี่ยสุดยอดมาก ฉะนั้นประชาชนในการ

ประพตปฏิบัติของเรา จะปฏิบัติแล้วเข้าถึง มรรคผล นิพพานเลย เอาที่ไหนมาเข้า ถ้าเราไม่เตรียมความพร้อมของเราก่อน

การเตรียมความพร้อมนั้น เรื่องของการทำทาน เรื่องของการเสียสละนี้เพื่อความใจพร้อม คุณสิเรามาทำบุญกุศลกัน จิตใจเราก็ไม่เท่ากัน ความเห็นต่างกัน บางคนอยากมานั่งสงบ ๆ บางคนอยากมานั่งอยากได้บุญมาก ๆ บางคนมาถือถ้วยชามแล้วไม่ประเคนสักที บางคนพระไม่มองหน้าฉัน พระไม่รับเห็นไหม เนี่ยมันแตกต่างกันขนาดเนี่ย

แล้วทุกคนภาวนาบอกว่าจะได้นิพพาน นิพพาน นิพพานหมด มันเป็นไปได้เลย พอมันเป็นไปไม่ได้เลยนะ มันก็ต้องพัฒนาตรงนี้ใจ จิตควรแก่การงาน พระพุทธเจ้าบอกจิตของคนเหมือนดิน ดินจะปั้นหม้อ ปั้นไห ต้องนวดต้องตบแต่งต่าง ๆ ให้นั้นพร้อมของมัน การพร้อมของมันนะ การพร้อมของมัน เนี่ยจะเทศน์เรื่องอริยสัจเขาต้องรู้กับเรา พูดออกไปเขาต้องรู้กับเรา ไม่ใช่เราพูดอยู่โครม ๆ นะ เขาบอกว่าจะกลับบ้าน จะกลับบ้าน บ้าน..ยังไม่ได้เก็บ... แล้วมันจะเข้าใจอะไรกันได้

ก็อยู่กันที่ตรงนี้ ตรงที่ว่าเดินปัญญาเนี่ย ปัญญาระดับของการมีความศรัทธา ศรัทธาความเชื่อเห็นไหม ศรัทธาคืออะไร ชีวิตนี้คืออะไร เกิดมาทำไม เกิดมาต้องตายแล้วสมบัติหาไว้ให้ใคร แล้วสมบัติจะหาไว้ให้ใคร มันคิดแล้ว อืม.. มรณานุสสติจะเกิดนะ พอเกิดขึ้นมา แล้วชีวิตนี้ของใครล่ะ แล้วอย่างนี้เป็นปัญญาหรือยัง ปัญญาเกิดหรือยัง นี่ฝึกปัญญาไป

นี่ปัญญาในระดับพื้นฐานเห็นไหม ถ้าปัญญาพื้นฐานมันมี มันจะพัฒนาของมันขึ้นมา พอจิตมันสงบเราพอเห็นโทษแล้ว สมบัตินี้เป็นสมบัติสาธารณะ แล้วสมบัติส่วนตนมันอยู่ที่ไหน สมบัติส่วนตนใครเป็นเจ้าของมัน สมบัติของเรานะ เช่น อสังหาริมทรัพย์นะเราต้องลงทะเบียน ต้องมีการโอนย้ายเป็นเจ้าของสิทธิมัน

แล้วสมบัติของเราเนี่ยอะไรเป็นเจ้าของมัน แล้วใครเห็นเจ้าของมัน เจ้าของสมบัติที่เป็นบุญกุศลใครเป็นคนเห็นมัน แล้วผู้ที่ได้รับมันอยู่ที่ไหน ทำบุญกุศลกันไปนะ อุทิศส่วนกุศลนะ เจ้ากรรมนายเวรนะ เนี่ยฝากไปกับอริยสัจ ฝากไปกับสัจจะความจริง ทำบุญนี้ไม่ใช่พระส่งนะ ความเป็นจริงมันส่งที่สังฆกรรมอันนั้นมันส่ง

ในเมื่อเราทำสิ่งนั้นแล้ว จิตใจเราเป็นธรรม จิตใจเราเป็นผู้เสียสละ เราจะให้เจ้ากรรมนายเวรป่วยาตายายของเราอุทิศส่วนกุศลนั้นไป แล้วถ้าเป็นบุญกุศลของเราละ แล้วใครอุทิศละ แล้วมันมาจากไหน มันมาจากไหนแล้วใครเป็นเจ้าของมัน นี่ใจอริยภูมิมันอยู่ที่ไหน บุญกุศลของเรานะ เราต้องอุทิศส่วนกุศล เจ้ากรรมนายเวรถึงจะได้รับส่วนกุศลนั้น

ส่วนกุศลนั้นเพราะอะไร เพราะใจดวงนี้ นี่โอรจิต จิตที่ส่งไปอีกดวงที่เสียไปแล้ว แล้วจิตของเราละ เห็นไหมจิตของเราอยู่ไหน เนี่ยมันตั้งสตินะ จิตของเรามันไม่เห็นเลย ถ้าไม่มีคำบริกรรม ไม่มีปัญญาอบรมสมาธิ นี่ปัญญามันเกิดเป็นชั้น ๆ เห็นไหม ปัญญามันไล่ไปมาเรื่อย ๆ เห็นไหม ถ้าปัญญามันไล่เข้ามา อืม.. อุทิศส่วนกุศลเป็นคนอื่นไม่เคยอุทิศส่วนกุศลให้ตัวเองเลย

ทำบุญทุกวันเลย แล้วใครเป็นเจ้าของมันวะ ไม่เคยเห็นใครเป็นเจ้าของบุญเลยนะ เอ้า แล้วบุญนี้มันเกิดที่ไหนนะ พุทโธ พุทโธเข้ามาเห็นไหม มีปัญญาไล่เข้ามา นี่ปัญญาเกิดแล้วนะ นี่ฝึกปัญญานะ ปัญญามันฝึกมาตั้งแต่เริ่มต้นเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา เนี่ย..ปัญญาโลกียปัญญา ปัญญาเนี่ยไม่ใช่ภาวนามยปัญญา โลกุตระปัญญา มันจะเกิดขึ้นมาลอยมาจากฟ้า ไม่มี

มะม่วงสุกมันมาจากมะม่วงดิบ โลกุตระปัญญามันจะเกิดมาจากโลกียปัญญา โลกียปัญญามันเกิดมาจากกิเลส กิเลสมันเกิดที่ไหน กิเลสมันอยู่บนจิต จิตอยู่บนจิต เพราะจิตดวงนี้มันโดนกิเลสมันครอบงำอยู่ มันถึงได้ทุกข์ได้ยาก นี่พอจิตมันทุกข์ยากมันก็เป็นธรรมชาติของมันใช่ไหม พอมีปัญญาไล่กลับเห็นไหม

มีปัญญาไล่กลับมันก็หุดสั้นเข้าไป หุดสั้นเข้าไป มันไปสู่พื้นฐานเดิมของมันสู่พื้นฐานเดิมของจิตเห็นไหม จิตถ้ามีปัญญาไล่เข้าไป จิตกลับไปสู่พื้นฐานของมัน ถ้าไปสู่พื้นฐานของมัน นี่ไง นี่เจ้าของบุญไง เฮ้ย..ใครเป็นเจ้าของบุญวะ แล้วอุทิศส่วนกุศลให้เขาแล้วกูเอาบุญที่ไหน กูไม่เห็นมีบุญเลย พอมันเข้ามา พอจิตมันสงบ โอ้โฮ.. อ้อ..โอ้ที่ว่าจิตนี้ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่บุคคล ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เขา รู้ แล้วมันเป็นอย่างไร

มันเห็นขึ้นมา พอมันเห็นขึ้นมา พอเห็นอย่างนี้ เนี่ยพัฒนาการของจิต จิตมันพัฒนาการเพราะมันรู้ โอ้โฮ..เราเที่ยวไปดูทรัพย์สมบัติของคนอื่นนะ เราไปเห็นเรายังทิ้งเลย แล้วเรามีทรัพย์สมบัติขึ้นมาบ้างแล้วทำไมเราไม่ทิ้งสมบัติของเรา เนี่ย..ถ้ามีทรัพย์สมบัติของเราแล้ว เรามีตัวตนแล้ว อ้อ.. ต้นข้าวบุญชิมมันอยู่

ต้นข้าวบุญชิมทั้งหมด ฐิติจิต ปฏิสนธิจิตนี้มันเวียนเกิดเวียนตายมาในวัฏฏะ พระโพธิสัตว์ก็ปฏิสนธิจิตนี้ก็เวียนตายเวียนเกิดมา ข้อมูลทั้งหมดมารวมลงอยู่ฐิติจิตนี้ เวลาคนเข้าถึงความสงบของจิตนี้ มันเข้าไปเปิดข้อมูล เปิดโปรแกรม มันรู้อดีตชาติได้หมดเลย อดีตชาติสะสมที่นี้ ไม่ใช่จิต วิญญาณที่เรารับรู้อายตนะนี้หรอก

อายตนะที่รับ ๆ นะ วิญญาณเนี่ยตา หู จมูก ลิ้น กายนี้อายตนะ วิญญาณในอายตนะไม่ใช่ วิญญาณในฐิติจิต วิญญาณในฐิติจิต อวิชชา ปัจจยา สังขารา สังขารา ปัจจยา วิญญาณัง วิญญาณใน

ปฏิสนธิจิต วิญญาณในอายตนะ โอ๊ย.. คนละเรื่องเลย.. หยาบ ละเอียดต่างกันราวฟ้ากับดินนะ

ถ้าคนภาวนาเป็นเห็นไหม คุณธรรมของพระพุทธเจ้าไม่เคยขัดแย้งกันเลย มันเป็นสเต็มป์ขึ้นมาเป็นชั้น ๆ ขึ้นมาเลย แล้วขึ้นมาเป็นชั้น ๆ ขึ้นมา พอมันเห็นของมันขึ้นมาเห็นไหม พอมันรู้ เนี่ยรู้ว่าบุญของกูอยู่นี่นะ.. โอ้โฮ! เราอยู่ที่นั่นะ นี่เรามีความสุขหรือยัง มีความสุขมาก ๆ พอมีความสุขเห็นไหม ความสุขเกิดจากความสงบแล้วให้ใช้ปัญญาอย่างไรละ

หลวงพ่อบอกว่า อย่าให้สุขทิ้งไปเปล่าประโยชน์ไง เวลาเราทุกข์นะ เราก็ก็นั่งอยู่ที่อาศัยเราก็ก็นั่งสมาธิเราอดจากกิเลสให้ได้ เราก็ก็นั่งสมาธิกัน อู้หู.. ตะบิตะบัน อู้หู.. ปัญญาหมุนใหญ่เลย ปัญญาภิเลสก็บีบใหญ่เลย แล้วก็ทุกข์กันอยู่นี้ ปฏิบัติไม่ได้เรื่อง พอเราสุขขึ้นมาเนี่ย ทำไมเราไม่ใช้ปัญญาละ ใช้ปัญญาสิ

เวลาเราทุกข์ขึ้นมาดิ้นรนจะเอาตัวรอดให้ได้ เวลาสุขขึ้นมามันก็ต้องใช้ปัญญากัน เพราะสุขแล้วจะติดสุขหมด ครูบาอาจารย์ของเราเห็นไหม ถึงบอกไม่ให้พระติดสุข ถ้าพระติดสุขนะ มีผู้โยนมีเครื่องยนต์กลไก มันรู้คงไม่ได้แล้ว ออกจากตู้เย็นไปไม่ได้หรอก ไม่มีตู้เย็นจะกิน.. ไม่ให้ติดสุข

ขนาดโลกนะ หลวงตายังไม่ให้ติดสุข ไม่ให้เข้ามาเลย เครื่องยนต์กลไกไม่ให้เข้ามากับพระเลย ให้พระนี่ยืนตัวอยู่ได้กับธรรมชาติอย่างนี้ แล้วจะออกไปวิเวกเมื่อไหร่ก็ได้ จะอยู่ที่ไหนก็ได้ คนอย่างเรานี้เคยสุขเคยทุกข์มาแล้ว จะทุกข์อีกเท่าไร มันก็ไม่กลัว คนอย่างเราติดสุขติดแต่ความสุขอย่างนี้ ไม่เคยออกไปเผชิญหน้ากับความทุกข์ ไม่กล้าไปเจอกับสิ่งใดเลย มันจะเจอความจริงได้อย่างไร มันก็เจอความจริงโดยความนึกคิดไง

เขาไปรู้คงก็กันมา เขาเอาหนังสือสารคดีมาขาย เออคูก็ไปกันมาอย่างเนี่ย อย่างเนี่ย.. คิดตามเขาไป ว่ากูไปรู้คงก็มาแล้วไง ทั้ง ๆ ที่เขาไปรู้คงก็... รู้คงก็เพื่อหาจิตนะ วิ่งไปตั้งรอบเลยเข้าป่าเข้าเขาเลย ไปหาต้นไม้หรือ ไปหาอากาศหรือ ไม่ใช่ ไปหาใจตัวเอง ไปหาต้นข้าวบิณฑุว่าสุขทุกข์มันอยู่ที่ไหน บุญกุศลมันอยู่ที่ไหนนะ แล้วพอเจอของมันใช่ไหม พอเจอเข้ามาแล้วเนี่ย...

ถ้าปัญญามันเกิดจากที่นี่ แล้วมันจะไม่ออกใช้ปัญญา ถ้ามันไม่ออกใช้ปัญญาเพราะอะไร เพราะเรามันร้อนนัก เนี่ยเราเข้ามาหลบในร่ม เราจะออกไปตากแดดอีกไหม ไม่มีใครอยากออกไปตากแดดหรอก โอ้โฮ.. ตากแดดแสนร้อนเลย พอเข้าร่ม เออ.. จบแล้วไม่ออกอีกแล้ว แต่ไม่ออกอีกร่มเนี่ยเดี๋ยวมันก็ลุ่มสลายไป

ถ้ามันออก...มันทำโดยความคิดความเห็นมันเป็นอย่างนั้น ถ้าออกทำนะ ออกตริกในธรรมนี้

แหละ ตรึกในธรรม ถ้าตรึกในธรรมเนียแหละ...ถ้ามันเป็นความจริง มันเป็นความจริงเหมือนคนนี้มี
วาสนา พอจิตสงบขึ้นมามันเห็นเลนนะ เห็นกาย เห็นเป็นอวัยวะ แล้วเห็นมาก เพราะลูกศิษย์มาพูดให้
ฟังเยอะแยะไปหมดล่ะ คนนั้นเห็นเป็นอย่างหนึ่ง คนนี้เห็นเป็นอย่างหนึ่ง เห็นกันแตกต่างหลากหลาย
มากเลย

แล้วถ้าเห็นจริงนะ เห็นจริงบอกว่าจริงเพราะอะไร จริงเพราะเขาฟัง... ความจริงนี้!มันคนที่ไม่
เคยพบสิ่งที่เราคาดหมายไม่ถึงแล้วพอไปพบสิ่งนั้น แปลกใจไหม คนที่ไม่เคยคาดหมายเลยว่าเราเจอ
สิ่งนี้ได้แล้วเข้าไปเผชิญหน้ากับมัน โอ้โฮ...เนียเห็นกาย เห็นกายเห็นโดยสังขารเห็นอย่างนั้น ไม่ใช่
เห็นโดยที่เราคิด

แต่ถ้าสิ่งนี้เกิดไม่ได้แล้วทำอย่างไร ก็มันไม่เกิด ไม่เกิดสักทีเลย แล้วเมื่อไหร่มันจะเกิด โอ้สิ่ง
ที่คาดหมายไม่ได้มันไม่เห็นมันเกิดสักที อย่างที่เขาพูดข้อที่สองเห็นไหม เขาบอกว่า...

ถาม : ข้อที่สอง เนี่ย...การเดินปัญญาของผม การพิจารณาากก็คิดแบบดิบ ๆ เลยนี่ใช่ไหม

ตอบ : ใช่ ถ้ามันไม่เกิดให้คิดแบบนี้ ให้คิดมันขึ้นมาก่อน แล้วคิดอย่างนี้เป็นสัญญา ก็หลวง
พ่อต่อต้านหมดเลย สัญญาไม่ได้ สัญญาไม่ได้ แล้วนี่เป็นสัญญาทำไมมันได้ล่ะ สัญญาไม่ได้ต่อเมื่อ
ขบวนการมันจะจบเนียไม่ได้ แต่เริ่มต้น ถ้าเราไม่บอกสมมุติจริง ทุกอย่างมาจากสมมุติ เริ่มมาจาก
สมมุติ มะม่วงสุกมาจากมะม่วงดิบ จิตใจมันจะสุขขึ้นมามันมาจากใจดิบ ๆ เนี่ย จิตใจดิบ ๆ มันคิด
ไม่เป็นใช่ไหม เราก็คิดธรรมของพระพุทธเจ้าไง สัญญาไง คิดดิบ ๆ

ไม่เห็นกาย กูก็ตั้งขึ้นมา กะโหลก มึงทำไมมึงไม่รู้จักระ กะโหลกกูก็รู้จัก กูก็ตั้งกะโหลก
ขึ้นมาไง กูก็พิจารณากะโหลกกูอยู่นี่ ทำไม.. เอ้า พิจารณาไปแล้วมันสลดไหมล่ะ เออ... นี่กูต้อง
พิจารณาดิบ ๆ เนี่ยแหละ พิจารณาดิบ ๆ ให้มันเป็นข้อเท็จจริง ไม่ใช่ให้กิเลสนะ ฟังนะ ถ้ากิเลสมัน
จะหลอกเห็นไหม เราไม่ได้เห็นด้วยจิตเรานะ พอเราเห็นด้วยกิเลสใช่ไหม พอจิตมันสงบแล้วจิตมัน
เป็นอะไรแล้วมันสร้างภาพขึ้นมา สร้างภาพขึ้นมาเราก็ตามมันไป เหมือนกับการตกทอง การตกทอง
เนียเรามีทองคำอยู่ในคอเรา แล้วพวก ๑๘ มงกุฎมันก็เอาทองเส้นใหญ่มาวางไว้ข้างหน้า แล้วมันก็เจอ
ทองด้วยกัน อยากได้เส้นใหญ่ไหมแบ่งกัน เราอุดสำหรับเอาทองเส้นเราให้เขาไป แล้วเอาทองปลอมมา
เพราะเส้นมันใหญ่กว่า

กิเลสมันสร้างเป็นกายใจ กิเลสมันสร้างเป็นกาย พอกิเลสสร้างเป็นกาย...กับ...เรานี้ก็กาย
กิเลสสร้างหรือเปล่า เรานี้ก็กายเนีย... สัญญาดิบ ๆ เนี่ย...เรานี้ก็กายเหมือนกัน แต่ถ้ากิเลสสร้างกาย

เนีย...เราไม่เข้าใจ ไปตามมันนะ นั่นนะกิเลสมันสร้าง พอกิเลสมันสร้างพอเราตามไปเนีย...ตกทอง ทองคืออะไร

ทองคือสมาธิของเราไง ทองคือรากฐานของจิตนี้ไง เราปลดรากฐาน ปลดสมาธิ ปลดสติของเรา ยกขึ้นให้กับ ๑๘ มงกุฎไปหมดเลย ๑๘ มงกุฎคือกิเลส แต่สัญญาดิบ ๆ เราว่าเป็นความคิดดิบ ๆ เนีย.. เราว่าเราพิจารณา กายดิบ ๆ เนียมันเป็นกิเลสไหม มันไม่เป็นกิเลสเพราะอะไร เพราะเราตั้งใจคิด

เราตั้งใจคิดเพราะมันไม่มีงาน ไม่มีการกระทำ เราตั้งใจคิด เราเป็นกิเลส เราเป็นคนตั้งใจคิด เรารู้ เราเป็นคนกระทำ ถ้าเราเป็นคนกระทำ ผิดชอบชั่วดีคือเรา ถ้าทำได้เราเป็นคนทำ ผลงานมันจะเกิดขึ้นมา มันก็จะเกิดเป็นปัญหาที่ละเอียดไปเรื่อย ๆ เพราะเราเป็นคนทำ แต่ถ้าเราทำไม่ได้ เราไม่ได้ทำเลย เราก็ไม่มีการฝึกฝนเลย ปัญหาของเราจะก้าวเดินอย่างไร “นี่คือการฝึกปัญญานะ”

การฝึกปัญญา การก้าวเดินไปทางปัญญา มันเป็นการฝึกฝนทั้งหมด ครูบาอาจารย์พูดประจำ ปัญญาไม่มาจากฟ้า ปัญญาเกิดเองไม่ได้ ถ้าปัญญาเกิดเองเป็นกิเลสหมด เป็นปัญญากิเลสหมด เพราะจิตของเราเป็นกิเลสอยู่แล้ว ถ้าปัญญาเกิดเองเป็นปัญญากิเลสหมดเลย แต่ที่เราฝึกปัญญาขึ้นมา ถึงมันจะเป็นดิบ ๆ แต่จิตมันสงบเราเป็นคนฝึกมันเอง

ทองคำแท้ ๆ เราจะต้องหาเงินหาทองมาไปแลกเอาทองคำมาเป็นของเรา ๑๘ มงกุฎมันเอาทองคำปลอมมาหลอกเรา นี่ทองคำแท้กับทองคำปลอมก็ทองเหมือนกัน สีทองเหมือนกัน แต่คุณภาพทองไม่เหมือนกัน ทองหนึ่งมีคุณประโยชน์ อีกทองหนึ่งใช้ประโยชน์ไม่ได้

ฉะนั้นการฝึกปัญญาต้องฝึกอย่างนี้ คิดดิบ ๆ นี่คิดไปเรื่อย ๆ ลูกศิษย์มาหาเหมือนกัน เนีย... ผมปฏิบัติแบบหลวงปู่เจี๊ยะ ผมก็ตรึกในกระดุกนี้ ผมก็หมุนในกระดุกนี้เป็นชั่วโมง ๆ เนียถูกไหม.. “ถูก” เห็นไหมคิดดิบ ๆ ไหม คิดดิบ ๆ ไหมตรึกในกระดุกนี้ เนียเป็นตลอดเวลา เป็นชั่วโมง ๆ อยู่ในกระดุก ตรึกในกระดุกนี้คือว่าเราเอาปัญญาเดินตามข้อกระดุกไปเรื่อย ๆ แล้วมันก็จะหมุนอยู่ในกระดุก แต่เป็นชั่วโมง ๆ ได้ไหม

ถ้าได้... ถ้าได้นี้คืออะไร นี่คือสมณะเห็นไหม คำว่าสมณะมันดิบ ๆ ใจ คำว่าสมณะคือว่าเราเป็นคนคิดใจ เราเป็นคนบังคับให้ความคิดเราให้มันอยู่ในข้อกระดุกเหมือนพุทโธนี้ พุทโธคือจิตมันเกาะพุทโธไว้ แต่ถ้าเราเอาจิตของเราไปตามข้อกระดุก ตามข้อกระดุกมันเป็นอะไร มันเป็นอัฐิ เห็นไหมมันเป็นกระดุกแล้วจิตเราอยู่กับกระดุกตลอดไป

มันก็เหมือนจิตนี้เกาะกับพุทโธไว้แหละ แต่มันเกาะกระตุกไว้ไปเรื่อย ๆ จนจิตมันละเอียดขึ้นมา พอจิตละเอียดมันเกาะกระตุกไปอีกนะ หลวงปู่เงี้ยวพูดบ่อยว่า เวลาจิตมันเดินตามกระตุกไปในโครงสร้างของร่างกายเรา ถ้าเป็นชั่วโง่ง ๆ เนี่ยมันเป็นสมณะนะ มันเป็นสมณะ แต่มันทำซ้ำไปซ้ำไป ซ้ำไป ซ้ำไป เพราะจิตมันละเอียดขึ้นเรื่อย ๆ มันจะเป็นวิปัสสนาขึ้นมา

วิปัสสนาตรงไหน วิปัสสนาตรงจิตรู้ จิตที่เรานึกแล้วบังคับมัน มันบังคับที่แรกจะขึ้นมาก พอบังคับได้เป็นชั่วโง่ง ๆ จิตเนี่ยเหมือนสัตว์พศ จิตมันพศ เราพยายามควบคุมมัน สัตว์พศควบคุมจนเราฝึกสัตว์พศนี้ มันอยู่ในอำนาจของเรา มันใช้งานได้ อย่างว้าวอย่างควายที่มันไถนา มันจะมีคุณค่ากว่าว้าวควายที่ยังไม่ได้ฝึก

จิตใจที่มันฝึกแล้วมันปราบพศ จากที่แรกมันพศมันจะไม่อยู่ในนี้ เราก็บังคับมัน นี่สมณะคือฝึกมัน พอฝึกมันพอจากว้าวควายที่มันพศมันฝึกไม่เป็น จนเป็นว้าวควายที่ใช้งานได้ว้าวควายที่ใช้งานได้เนี่ยเขาเอาลงไปไถนามันจะได้ข้าวได้ปลาอาหารมา เห็นไหม พอบังคับให้อยู่ในร่างกาย มันเป็นสมณะ

คือว่ามันพศ บังคับมัน ฝึกให้มันใช้งานเป็น บังคับให้มันไถนาเป็น ฝึกมันจนมันไถนาเป็น พอมันไถนาเป็นขึ้นมาแล้วนะ ไถนาเป็น เขาไถนาเพื่ออะไร ไถนาเพื่อหว่านข้าวหวังผลจากพืชผลการเกษตรนั่น จิตถ้ามันอยู่ในกายไปเรื่อย ๆ เห็นไหม มันฝึกของมันเนี่ยเพราะมันอะไร... เพราะจิตมันนอนอยู่ในร่างกายเห็นไหม

มันฝึกให้จิตนี้มันไม่ออกนอกถ่วงนอกทางเห็นไหม มันไม่แฉลบ มันไม่ปลิ้นออกเห็นไหม เพราะว้าวควายมันซื่อสัตย์ มันอยู่ในทางของมัน พอทางของมัน มันทำบ่อยครั้ง บ่อยครั้งเข้าจะชำนาญเข้า ชำนาญเข้า ถ้าพิจารณาจิตบ่อย ๆ เข้า จิตมันรู้ที่ว่าทำไมถึงเป็นสมณะ ทำไมถึงวิปัสสนา

เป็นสมณะเพราะจิตมันเริ่มสงบเข้ามา สงบเข้ามา มันควบคุมง่ายเข้ามาเป็นวิปัสสนาเป็นวิปัสสนาเพราะมันเห็นโครงกระดูกโล้นขึ้น เห็นโครงกระดูกแจ่มชัดขึ้น เห็นโครงกระดูกดีขึ้น แล้วผู้เห็นมันถอดถอนไปเรื่อย ๆ มันถอดถอนไปเรื่อยเห็นไหม มันแตกต่างกัน “เนี่ย...ปัญญามันจะเกิดอย่างนี้”

นี่การออกฝึกใช้ปัญญาเนี่ย มันต้องใช้ปัญญา ถ้าเราพุทโธ พุทโธ พุทโธจนจิตสงบแล้วก็เหมือนกัน เราตรีกในธรรม ตรีกในธรรมนี้แหละ ไม่มีอะไรมหัศจรรย์หรอก ตรีกในธรรมนี้แหละ ยิ่งตรีกในธรรม จิตสงบยิ่งตรีกในธรรม จิตยิ่งละเอียดขึ้น แล้วยิ่งลึกซึ้ง ทำไมมันปัญญาอย่างนี้ เมื่อก่อนมันไม่เกิดน้ำ ก็คิดเหมือนกันนะ

เมื่อก่อนคิดก็คิดอย่างนี้ แล้วตอนนี้ก็คิดเหมือนกันเลย ทำไมตอนนี้มันดีกว่าตอนนั้นนะ เอ้า.. ตอนนี้มันดีกว่าตอนนั้นเพราะจิตมันสงบ ตอนนั้นจิตมันไม่สงบ แล้วตอนนี้จิตดีเพราะจิตมันสงบนะ เดียวตอนหน้าจิตมันไม่สงบขึ้นมาก็คิดเหมือนกัน ทำไมมันไม่ลง คิดเหมือนกันทำไมมันไม่ได้ละ เนี่ยมันได้ มันได้เพราะจิตสงบนี้ต่างหากละ มันได้ไม่ได้มันอยู่ที่จิตนี้ มันไม่ได้อยู่ที่ความคิด

ทีนี้ไอ้ความคิด ไอ้ที่ใช้ปัญญาเนี่ยเพราะมันฝึกจิตใจ ฝึกจิตใจให้จิตมีสภาพแบบนั้นนะ ถ้ามีสภาพแบบนั้นมันก็ย้อนกลับมา ย้อนกลับมา เนี่ย..การฝึกปัญญา การก้าวเดินทางปัญญามันไปของมันแล้วละเอียดยไปเรื่อย ๆ ละเอียดยไปเรื่อยแล้วมันจับ พอมันเห็นนะ มันเห็นความแตกต่าง

เราจะเน้นตรงนี้บ่อยมากเลย เห็นความแตกต่าง เห็นความแตกต่างเนี่ย แต่ถ้ายังไม่เห็นความแตกต่างเนี่ย เราฝึกของเราไปเรื่อย ๆ การฝึกนี้ เพราะกาลามสูตรไม่ให้เชื่อใครทั้งสิ้น ให้เชื่อประสบการณ์จริงของจิต แล้วประสบการณ์ทางจิตเพราะเราเคยปฏิบัติมาก่อนนะ พอปฏิบัติมาได้หลักได้เกณฑ์แล้ว เราไปอ่านพระไตรปิฎกนะ โอ้โฮ..มันซึ่งแล้วซึ่งเล่านะ

เปิดพระไตรปิฎกครั้งแรกนะ มันซึ่งใจมาก ซึ่งใจสุด ๆ เลย ถ้ามึงไม่ปฏิบัติมาก่อน มึงอ่านพวกนี้ไม่รู้เรื่อง เพราะอ่านไปมันเจอหมดละ จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้หมองไปด้วยกิเลส จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส ถูกต้องไปหมดเลย ถูกต้องนะ สอฺปาทีเสสนนิพพาน สอฺปาทีเสสนนิพพานเนี่ยนนิพพานสุก นิพพานดิบอะไรเนี่ย ที่พระไตรปิฎกพูดไว้

พอมันไปอ่านนะ อ้อหือ.. อ้อหือ.. มันเข้าใจหมดเลย แล้วก็พูดกับตัวเองนะ ถ้ามึงไม่ได้ปฏิบัติมาก่อน ไม่มีทางที่มึงจะรู้เรื่อง ยิ่งอ่านยิ่งงง ยิ่งอ่านยิ่งไม่รู้เรื่อง แต่ทำมาคิดใหม่ ไม่คิดหรอก ถูก ธรรมพระพุทเจ้าถูกมาก เวลาเราพูดนะ เวลาเราพูดไปลูกศิษย์เขาคัดค้าน บอกว่า หลวงตาท่านจอมหา แล้วไปหาหลวงปู่มันเห็นไหม

หลวงปู่มันพูดไว้ก่อนเลยบอกว่า “มหา มหาเรียนธรรมของพระพุทเจ้ามาเนี่ย ธรรมของพระพุทเจ้าเชิดชูไว้บนสิริষะ ไม่ได้ดูถูกนะ เชิดชูไว้บนสิริษะ แล้วเก็บใส่ลิ้นชักไว้ ความคิดที่ศึกษามาเก็บใส่ลิ้นชักไว้แล้วลั่นกุญแจมันไว้ อย่าให้มันออกมา” คำนี้สำคัญมาก “ถ้าความคิดที่ศึกษามาเนี่ยเวลานั้นมาปฏิบัติพร้อมกันเนี่ย มันจะเตะ มันจะถีบกัน”

นี่ภาษาอีสานนะ มันจะเตะ มันจะถีบกัน คือข้อมูลมันจะขัดแย้งกัน ความขัดแย้งใจ การปฏิบัติของเรา มันก็เหมือนกับปริยัติกับปฏิบัติ ปริยัติคือการศึกษานี้ต้องท่อง ต้องจำ ทางวิชาการต้องให้แม่น แต่ทางปฏิบัตินะ พุทโธ พุทโธ พุทโธ จะรบมันไง มือหนึ่งก็จะจำ อีกมือหนึ่งก็จะรบ แล้วมันจะไปกันได้ไหม

นี่เหมือนกันข้อมูลที่เราศึกษามา ศึกษาทางวิชาการ ปรียัติศึกษามาแล้วเวลามาปฏิบัติต้องเก็บมันไว้ เพราะมันจะขัดแย้ง ขัดแย้งตรงไหน ขัดแย้งที่มันจะสร้าง อย่างนี้เป็นสมาธิหรือยัง อย่างนี้เป็นปัญญาหรือยัง โอ้ ปัญญาพระพุทธเจ้าเป็นอย่างนั้นนะ โอ ปัญญาเราจะเกิดแล้ว โอ.. ทำอย่างนี้แล้วปัญญามันจะเกิดทันทีเลยนะ พอจิตมันเข้ามา โอ..อย่างนี้จะลงปัญญาพอดีแล้วนะ โอ้ย... มันยังไม่ได้อะไรเลยนะ

นี้จะบอกว่าครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติมาแล้ว ท่านจะรู้เรื่องอย่างนี้ดีมาก ครูบาอาจารย์ท่านพูดนะ ท่านพูดด้วยเคารพบูชา คนที่ประพฤติปฏิบัติมา จนจิตใจเป็นธรรม จะดูถูกดูแคลนสังฆกรรมของพระพุทธเจ้าได้อย่างไร พระใดที่ปฏิเป็นสังฆกรรมของพระพุทธเจ้า แล้วเราปฏิบัติกันอยู่เพื่อจะเข้าไปสู่พุทธะ เข้าไปสู่ถึงปัญญาอันนั้น

แล้วสิ่งที่เจ้าของปัญญาที่เป็นคนที่บัญญัติไว้ แล้วเราจะไปดูถูกดูแคลน มันจะเป็นไปได้อย่างไร แต่สิ่งที่ให้พักไว้ก่อนเพราะว่าสิ่งที่เอาสังฆกรรมของพระพุทธเจ้ามาปฏิบัติมันจะเป็นก๊อปปี้สินค้านะ เราก๊อปปี้เขามาเนีย ถ้าก๊อปปี้เขามาแล้วเราต่อยอดขึ้นไป มันจะเป็นสมบัติของเรา เราก๊อปปี้มานะ ก๊อปปี้แล้วก๊อปปี้เล่าณะ สินค้านี้เขาพัฒนาไปทุกวันนะ ก๊อปปี้ไปนะ เดียวก๊อปปี้แล้วจะเหลือ... ไม่มีใครซื้อมึงเลย

จำมาแล้วเป็นสัญญาตายตัว ก็จำอยู่ในสมองเลย มันก็จะเป็นซากเป็นไคโนเสาร์อยู่ในหัวมึง มันไม่เป็นความจริงขึ้นมาเห็นไหม นี่ครูบาอาจารย์พูดอย่างนี้ นี่เราพูดอย่างนี้ เราพูด.. ลูกศิษย์บอกว่ารับไม่ได้ ไม่ยอมรับพระพุทธเจ้าอย่างนี้ไม่ใช่พระ โอ้โฮ.. ว่าไปนุ่นเลยนะ นี่ถ้าเป็นพระนี่ต้องยอมรับพุทธพจน์ทั้งหมด แหม...บอกแล้วพุทธพจน์นะยอมรับ แต่กูไม่ยอมรับไอ้คนพูดพุทธพจน์ต่างหากละ พุทธพจน์ทำไมจะไม่ยอมรับ นี่พูดถึงปัญญานะ การพัฒนาของปัญญา ปัญญามันจะพัฒนาไปอย่างนี้

ถาม : หนึ่ง การเดินปัญญาไม่จำเป็นต้องให้จิตนี้เป็นอุปนาค่อน แล้วค่อยใช้ปัญญาใช้หรือไม่ครับ เพราะการคาดเดาเอาจากที่หลวงพ่อกว่า ปัญญาอบรมสมาธิและสมาธิอบรมปัญญา ผมจึงคิดว่าเมื่อจิตสงบระดับหนึ่งให้ใช้ปัญญาพิจารณาไปเลย

ตอบ : ใช่ ถูกต้องเลย

ถาม : สอง การเดินปัญญาของผม ผมทำโดยการพิจารณากาย โดยคิดแบบดิบ ๆ เลย คือเมื่อยกรูปรกายขึ้นมาแล้วค่อยถลกหนังบ้าง ถอดเล็บบ้าง เปลี่ยนแปลงเส้นผมจากดำเป็นขาวบ้าง ถอด

หนังให้เห็นเส้นเลือด เห็นตับไตไส้พุงเป็นต้น โดยการพิจารณานั้น ผมจะคิดขึ้นมาเลย คิดเป็นรูปร่าง ขึ้นมาในความรู้สึกเหมือนนึกพุทโธ ไม่ทราบแบบนี้ถูกหรือไม่ครับ

ตอบ : ถูก ถูก ถูกโดยขั้นของแบบฝึกหัด แต่ถ้าคนมาถามเพื่อผลของการปฏิบัติถามว่าอย่างนี้ ถูกหรือยัง จะบอกว่า ผิด!ทันทีเลย แต่ว่าผิด คำว่าผิดหมายถึงว่า ฟังให้คึนนะ ถามถึงผลของการปฏิบัติคือเป้าหมาย ถ้าเป้าหมายนึกขึ้นมาอย่างนี้ มันยังไม่ถึงเป้าหมาย แต่เริ่มต้นถูกไหม ถูก

ใครไปถามหลวงตาตอบปัญหา ถามว่าการพิจารณาอย่างนี้ถูกไหม หลวงตาบอกว่า ถูกแต่ต้องเข้าไปอีกนะ หลวงตาจะเน้นคำว่าจะต้องเข้าไป ต้องพิจารณาต่อ ๆ ไปนะ คำว่าถูกมันหมายถึงว่า เส้นทางการปฏิบัติ แต่เราได้เดินเส้นทางนี้ไปสู่ปลายทางหรือยัง เส้นทางที่ถูกต้องนะเราขึ้นสู่เส้นทางนั้นนั้น...ถูก แต่เราไม่ใช่เดินไปเลยนะ เรานอนอยู่ปากทางนั้นนะ มันจะเฝ้าอยู่ที่นั้นนะ ไปสู่ปลายทางไม่ได้หรอก

จนถึงว่าอย่างนี้ถูกไหม ถูก แต่ต้องเข้าไปอีกนะ ต้องเข้าไปอีกนะ เรามาวัดนี้ถูกหรือยัง ถูกแล้ว กลับไปเอานิพพานใส่กระเป๋ากลับไปด้วยนะ ก็ถูกแล้วไง นี่มาวัดนี้ถูกไหม ถูกเพราะทำบุญทำกุศลกันใช่ไหม แล้วเอานิพพานใส่กระเป๋าแล้ว ทุกคนกลับไปนิพพานเต็มกระเป๋า ก็ถูกแล้วไง ถูกในขั้นของตรงนี้ไง เราถึงบอกว่าถูกไหม ถูก

แต่ถ้าถามถึงผลเพราะครูบาอาจารย์ เวลาเราสอนแล้วมันต้องวัดผล วัดผลว่าคนที่ปฏิบัติมันพัฒนาไหม มันดีขึ้นไหม การวัดผลเห็นไหม ถ้าเราไม่รู้จริงเอาอะไรมาวัด ถ้าว่าอย่างนี้เป็นการวัดผล ไม่ใช่ แต่ถ้าพูดถึงการฝึกหัดนะถูกไหม ถูก ถูกก็ปฏิบัติไป แล้วพอมันเป็นขึ้นมาแล้วนะ เราจะวัดผลให้หรือไม่วัดผลให้ ผู้ที่ปฏิบัติมัน รู้จริง นี่สันติภูมิโก

แล้วถ้าผู้ที่ปฏิบัติรู้จริงนะ ถ้าอาจารย์บอกผิด ถ้าอาจารย์พยากรณ์ผิด แสดงว่าอาจารย์โง่กว่าลูกศิษย์เก่งกว่าอาจารย์ ถ้าอาจารย์นะฟังความจริงอันนั้นไม่ออก เป็นอาจารย์ไม่ได้ คนที่ฟังความประพดปฏิบัติว่าเป็นความจริงหรือไม่จริง อันนั้นไม่เป็น มันเป็นอาจารย์คนไม่ได้ ไม่ได้

พ่อแม่ครูอาจารย์ที่จะเป็นอาจารย์ของคน มันต้องผ่านพฤติกรรมอย่างนี้มาก่อน พอผ่านพฤติกรรมอย่างนี้มา มันถึงรู้ว่าขั้นตอนไหน เราจะปฏิเสธได้อย่างไรว่า ลูกเราไม่เป็นทารกมาก่อน เราปฏิเสธได้อย่างไรว่าลูกเราเป็นเด็กมาก่อน ลูกเราเป็นวัยรุ่นขึ้นมา ลูกเราเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา เราปฏิเสธได้อย่างไร

จิตก็เหมือนกัน มันพัฒนาการขึ้นมาแต่ละรุ่น แต่ละรุ่นขึ้นมา มันพัฒนาของมันขึ้นมาเนี่ย เรา

จะปฏิเสธได้อย่างไร แล้วถ้าไม่มีทารก มันจะมีผู้ใหญ่มานั่งอยู่ได้อย่างไร ไม่มีจิตเริ่มฝึกหัดมันจะมีพระอรหันต์ได้อย่างไร พระอรหันต์มันก็มาจากการฝึกหัดนั่นละ หลวงปู่มันก็ล้มลุกคลุกคลานมาทั้งนั้นนะ

พระพุทธเจ้า ๖ ปี แล้วใครจะไม่ล้มลุกคลุกคลานมา ก็ล้มลุกคลุกคลานกันมาทั้งนั้น แต่ถ้าล้มลุกคลุกคลานกันแล้วก็ต้องเจริญขึ้นมาสิ เกิดมาก็จะเป็นอะไรนะ ดอกไม้พลาสติกไง เสร็จมาเลย เสร็จมาเลย ไม่ฟัง ไม่เชื่อ ฉะนั้นจะแก้ประเด็นตรงนี้ไง

ถาม : ตรงที่ข้อหนึ่ง การเดินปัญญานี้ การเดินปัญญาไม่จำเป็นที่จิตต้องเข้าอัปปนาก่อนใช่ไหม

ตอบ : เนี่ย..คำว่าอัปปนาเนี่ย เนี่ย..ตรงนี้ออยากแก้ อยากแก้เพราะอะไรรู้ไหม เพราะนี่มันเป็นประเด็นมาก แล้วทำคนเราให้ไปติดตรงนั้นไง ฉะนั้นการฝึกปัญญานะ การฝึกปัญญานี้หลวงตาบอกว่า ไม่มีขอบเขต มันใช้ได้หมด แล้วปัญญาหายบละเอียด มันจะเป็นไปของมัน

ฉะนั้นถ้าจิตต้องเข้าอัปปนาก่อน หมายถึงฝ่ายทางจิตเขาบอกว่าต้องให้เข้าอัปปนา เพราะเราก็ดูเอกสารเขามาก เขาบอกว่าเวลาพิจารณาเข้าไปจนรู้สามัญลักษณะ แล้วจิตมันจะลงอัปปนา แล้วปัญญาก็เกิดตรงนั้น ปัญญาจะเกิดตรงนั้นเห็นไหม คำว่าเกิดตรงนั้น เนี่ยเวลาพูดมันตัดตอนกันหมด พอมันตัดตอน มันไม่พัฒนาการ พอไม่พัฒนาการมันไม่มี

ฉะนั้นถ้าบอกว่า.. เขาบอกว่าเวลาจิตนะ เวลาจิตที่มันลงอัปปนาสมาธิเห็นไหม ที่พระป่าสอน ถ้าลงสมาธิลึก ภายจะหายไปเลย เหลือแต่จิตผู้รู้ตัวเดียวล้วน ๆ โลกธาตุหายหมดใช่ไหม คำนี้เป็นคำของหลวงตา เวลาจิตมันรวมลงโลกธาตุดับหมด หายหมด ทีนี้คำว่าโลกธาตุหายหมด อัปปนาสมาธิเนี่ยมันรวมลงหายหมด สักแต่ารู้ มันหายหมดมันเกิดปัญญาอย่างไร มันจะเกิดปัญญาได้อย่างไร เอ้าพูดมา.. ถ้าอัปปนาเนี่ยโลกธาตุหายหมด สักแต่ว่าหมดเลย

พอลงถึงอัปปนาแล้วปัญญามันจะเกิดเนี่ย แล้วโลกธาตุความรู้ดับหมด แล้วปัญญามันเกิดตรงไหน ปัญญามันเกิดตรงไหน ฉะนั้นจึงบอกว่าต้องรอนกว่าจิตจะลงจนอัปปนา นี่เห็นไหมการเดินปัญญาต้องให้จิตนี้เป็นอัปปนาก่อน แล้วค่อยใช้ปัญญาใช่หรือไม่ แล้วเวลาเขาพูดเอง เพราะเขาบอกว่าจิตต้องลงอัปปนาก่อน ทุกคนก็เลยเชื่อเห็นไหม เราพูดมันประเด็นตรงนี้ไง ทุกคนก็ต้องลงอัปปนาก่อน อัปปนาก่อน เนี่ย.. พูดถึงอัปปนาคะ

แต่เวลาเขาพูดสมาธิลึก ๆ เห็นไหม จิตเหลือแต่ผู้รู้ตัวเดียวล้วน ๆ โลกธาตุนี้หายหมด มันขัด

แย้งกันใหม่ เนี่ยคนสอน คนสอนเนี่ยบอกว่าจิตมันจะเกิดที่อัปปนาสมาธิ แล้วบอกสมาธิลึก ๆ โลกธาตุหายหมดเลย เอ้า แล้วมันจะเกิดอย่างไร ปัญญาจะเกิดอย่างไร จากสิ่งที่โลกธาตุนี้หายหมดเลย แล้วไม่มีอะไรเลย ปัญญามันจะเกิดอย่างไร

เราเห็นอย่างนี้มาตั้งแต่ทีแรก เราถึงบอกเป็นไปไม่ได้ใช่ไหม เราพูดบ่ยก่อนหน้านี้นะบอกว่า เป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้ ปัญญาที่ไปเกิดที่อัปปนານี้มันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ แล้วถ้ามันเป็นสิ่งที่เป็นไปได้นะ คนที่ฝึกสมาธิมานี้จะรู้ระดับ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ ขณิกสมาธิมันสมาธิเริ่มเข้า ๆ ออก ๆ อุปจาระเนี่ยพอลึกเข้าไปเนี่ย อุปจาระคือรอบจิต

พอรอบจิต จิตเห็นอาการของจิตที่หลวงปู่ดูลย์สอน เพราะจิตเห็นอาการของจิตเพราะวงรอบของจิต วงรอบของจิตก็คือขันธ ตัวจิตคือตัวจิต ทีนี้พอจิตมันเข้าถึงอุปจาระ เนี่ย สัม เปลือกสัมผัส มันมีวงรอบของมัน มันกระทบกันเห็นใหม่ เนี่ยที่อุปจารสมาธิ ถ้าอุปจาระ เนี่ยตรงนี้ปัญญาที่ต่อสู้อยู่กัน พยายามใช้ปัญญา ต่อสู้อยู่ตรงเนี่ย พอลึกเข้าไปนี่เป็นอัปปนา

เนี่ย..ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ พอลึกเข้าอัปปนານี้ โลกธาตุดับหมดเลย แล้วทำไมต้องเข้าอัปปนาละ การเข้าอัปปนาเนี่ย มันเข้าไปเพราะเวลาเราปฏิบัติกันเห็นใหม่ ทุกคนบอกว่าอยากให้เห็นกาย ทุกคนอยากจะได้รู้จิตนิสัย ทุกคนบอกว่าเราจะทำอย่างไรปฏิบัติไปแล้วนี่อยากรู้ทุกคน อะไรที่เป็นจิตของเรา แล้วทำแล้วก็ต่อต้านขัดขืน จิตนี้มันดิ้น ๆ ดิ้น รนตลอดเวลาเลย

ถึงบอก...พุทโธไปเรื่อย ๆ พุทโธไปเรื่อย ๆ จนเข้าไปถึงอัปปนา พออัปปนาเนี่ยพอเข้าถึงอัปปนาสมาธินี้ละ มันจะแบบว่าเราจะได้กำลังร้อยเปอร์เซ็นต์ ทุกอย่างเต็มเหนี่ยวเต็มที่มาหมดละ แล้วพอเต็มที่มันคลายออกจากสมาธิมา เราใช้ปัญญาเลย ใช้ปัญญาว่าเราควรจะพิจารณาในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม

คือถ้าเข้าอัปปนาสมาธิเพื่อพิสูจน์ เพื่อพิสูจน์ เพื่อตรวจสอบว่าคุณสมบัติ พันธุกรรมทางจิตของเราเนี่ย ควรใช้ประโยชน์ทางใดกับธรรมะ เนี่ยที่ให้เข้าอัปปนาที่พยายามทำกัน เพราะที่อัปปนาจะมีกำลัง กำลังของจิตถ้ามีมากที่สุด กำลังก็อยู่ตรงนี้ กำลังที่เข้าอัปปนาจะมีกำลังมหาศาลเลย แต่กำลังอันนี้คือกำลังนะ นักเพาะกาย อู๋หุย.. กล้ามเป็นมัด ๆ เลยนะ แต่ไม่มีสมองทำอะไรไม่ได้

เนี่ยก็เหมือนกันจิตมันเข้าไปมีกำลังขนาดไหน มันออกแล้วมันเพื่อตรวจสอบใจ แต่มันเกิดปัญญาไม่ได้ ไม่ได้ ไม่ได้ ไม่มี เพราะด้วยคนพูด พูดได้อย่างไร คนพูดนี้ละไม่รู้จักสมาธิเลย ไม่รู้จักสมาธิเพราะอะไร เพราะว่าเขาพูดถึงสมาธินะ สมาธิลึก ๆ เนี่ยกายจะหายไปหมดเลย เหลือแต่จิตผู้รู้ล้วน ๆ โลกธาตุนี้หายหมด

ถ้าคนรู้จริงอย่างนี้ เคยเข้าอย่างนี้ได้จริง จะไม่พูดว่าปัญญาเกิดจากอัปปนาสมาธิ แสดงว่าทำสมาธิไม่เป็น แต่คุณนักกฤษณะว่าทำสมาธิตั้งแต่ ๘ ขวบ ผ่านหลวงปู่ลี วัดอโศการามมาตั้งแต่ ๘ ขวบ อายุ ๘ ขวบ แค่สมาธินี้มึงยังไม่รู้จักคุณสมบัติของมันเลย คนเป็นสมาธิไม่เป็นสมาธิ เป็นปัญญา ไม่เป็นปัญญาเนีย มันพูดถึงคุณสมบัติของสมาธิถูกหมด พูดถึงคุณสมบัติของปัญญาได้ถูกหมด

ถ้าอวดอ้างว่าทำสมาธิจนชำนาญมาก แต่ยังไม่รู้ว่าอัปปนาสมาธิ เกิดปัญญาได้หรือไม่ได้ แล้วบอกเกิดได้ เกิดได้เนีย แล้วเวลามาพูดถึงทำสมาธิเนียเหลือแต่จิตผู้รู้ล้วน ๆ โลกธาตุเนียหายหมด คำนี้ก็ไม่รู้จริง ถ้ารู้จริงมันจะพูดออกมาได้อย่างไร เพราะเราเข้าเผชิญกับความจริง เราเข้าไปเผชิญความจริงแล้วเรายังพูดขัดแย้งกับความจริงที่เราเห็นมา มันเป็นไปได้อย่างไร

พระกรรมฐานที่เขาตรวจสอบกัน เขาตรวจสอบกันอย่างนี้ ตรวจสอบกันว่ารู้จริงหรือไม่รู้จริง มันเห็นการเข้าไปทำอย่างนี้ ถ้ามันรู้จริง มันจะพูดถึงความจริงหมด แล้วคนที่รู้จริงเห็นไหม หลวงตาท่านพูดบ่อย ท่านพูดอยู่ที่หนึ่งว่า สมัยที่หลวงปู่เขียน หลวงปู่เขียนนี้ ๕ ประโยค เป็นเจ้าคณะจังหวัดที่โคราช

แล้วลาทิ้งตำแหน่งหมดเลย แล้วออกไปปฏิบัติ แล้วพอดีพอไปปฏิบัติอยู่ เนียลูกศิษย์ไปทอดผ้าป่าก็นิมนต์หลวงตาไปด้วย หลวงปู่เขียนเป็นเจ้าอาวาสก็เทศน์ไ้ ท่านบอกว่าฟังเทศน์ตอนนั้นยังเป็นปริยัติล้วน ๆ คือว่ามันไม่มีเกร็ดเลย แต่พอสุดท้ายแล้วท่านป่วยมานานอยู่ที่โรงพยาบาลเกือบ ๓๐ ปี นอนเจ้าชายนิทรา นั่งอย่างนี้ ๓๐ ปี เนีย ๓๐ ปีนี้ปัญญามันจะขุนเต็มที เผลอแล้วเป็นพระธาตุ เผลอแล้วเป็นพระธาตุ หลวงปู่เขียนนะ

เวลาฟังเนียฟังออก ฟังรู้หมดละ มันขัดแย้งชัด ๆ แล้วไม่ใช่ขัดแย้งธรรมดาจะไฟท์กันแบบร้อยเปอร์เซ็นต์เลย ปัญญาเกิดที่อัปปนาสมาธิ แล้วก็พูดเองสมาธิลึก ๆ เนียเหลือแต่ผู้รู้ล้วน ๆ โลกธาตุดับหมดเลย เนียมันขัดแย้ง คนพูดมันยังไม่รู้เลยว่ามันพูดเรื่องอะไร

เฮ้อ.. ที่ว่าเป็นประเด็น เพราะคนฟังมาแล้วทุกคนก็ว่าอัปปนาเนีย แต่อีกร้อยชาติมันเข้าอัปปนาเป็นหรือเปล่า อัปปนาสมาธิจิตมันรวมลง สักแต่ว่า นีลึกมาก แล้วคนทำนี่ต้องสติ สติดีมาก นี่เข้าไปที่นั่น ที่เราเข้า ๆ กัน สมาธิที่เราพูด ๆ กันอยู่นี้นะ มันเป็นสัญญาหมด ว่าง ๆ ว่าง ๆ ไม่มีเลย ไม่มีสมาธิ ไม่ใช่สมาธิ สัญญาอารมณ์จำไว้ สัญญาว่าว้าง ทำสัญญาอารมณ์ให้ว้าง ไม่ใช่สมาธิ ถ้าสมาธิคือตัวมันว้าง ไม่ใช่ความคิดว้าง ตอนนี้เป็นความคิดว้าง ความคิดฟุ้งซ่านแล้วความคิดว้าง แต่ตัวเองไม่ว้าง

ถ้าตัวเองว่างมันจะไม่พูดแบบนั้น ว่าง ๆ ว่าง ๆ เนี่ย.. ถ้า เอ๊ะอะ เอ๊ะอะ เนี่ยสมาธิแท้ ตัวมัน
ว่างไม่ใช่สัญญาว่าง ตอนนี้สัญญาความคิดใจ จูจิต จูจิต ไม่ใช่จูจิต จูความคิด จูความคิด จูความ
เกิดดับไม่ใช่จูจิต หลวงปู่ดุลย์สอนให้จูจิต จูที่ตัวว่าง ไม่จูที่ความคิดว่าง ไม่ได้จูที่สัญญาอารมณ์ว่าง
ผิดมาแต่ต้น ต้นคดปลายตรงไม่มี เอวัง